

Enni Salmenkiven kirje 7.11.1946 Arville joka oli valmistelemassa sukujuhlaan esitystä isä Ivarista

Rakas Veli,

Vaikka Pappa oli minulle melkein epäjumala ja vaikka niin sanomattoman paljon häntä ja hänen sanojaan ja tekojaan muistan, ei kuitenkaan juolahda mieleeni sellaista mikä vain yleisesti julkituotuna olisi kyllin painavaa alleviivaamaan hänen jaloa suurta palvelevaa persoonaansa. Olen tässä penkonut esille hänen viimeisiä kirjeitään, mutta en tiedä kerkeätkö niitä läpi lukemaan. Lähetän ne kuitenkin sillä nimenomaisella ehdolla, että saan ne takaisin, sillä ne ovat minulle aarteita. Eräässä niistä on hänen lempilauseensaakin, että mihinkäs se ihminen riitingeistään pääsee.

Konttorista puhuimme jo paljon ja koetin etsiä esille maanmittausaikakauskirjan julkaisua I.M. in memoriam mutta en löytänyt sitä. Kumppani hän oli, kaikkia hän konttorissakin auttoi ja holhosi. Leskien eläkkeit ja asiat hän hoiti henkilökohtaisesti. Kerran hän otti erään piirtäjäneidin pankkikirjan huostaansa ettei juoppohullu isä sitä saanut ja kerran hän hankki eräälle rouvalle lainan Luotto-pankista, että saivat ostaa huvilapalstan ja niin pois päin ihan äärettömiin saakka.

Hänen huumorintajuun todisti se banaani, jonka hän antoi äidille joululahjaksi.

Muistan sen aamun kun hänen kamarineuvos-tittelinsä oli lehdissä. Emme tienneet asiasta etukäteen mitään, ei pappakaan. Pappa oli tapansa mukaan aamulla kellarissa halkoja pilkkomassa yöpaitahisillaan kuten ehkä muistat. Mamma joka oli lukenut uutisen Karjalasta sanoi ruokasalissa kun pappa hikisenä ja likaisena tuli: Har den äran att gratulera herr Kammarsrådet. MITÄ? Sanoi pappa eri äkäisenä. Me kiiruusti selittämään asiaa. Olisivat panneet kellarineuvokseksi, minä olen rehellinen mies ja minulla on oma nimi enkä huoli mittään koreuksia. Pappa oli äkäinen.

Kun tytöt konttorissa juoksivat riemuissaan onnittelemaan, saivat he ensimmäisen kerran töykeän vastaanoton ja kysyivät minulta, onko isä sairas. Arvasin mistä kenkä puristi.

Isä ei kuulema lunastanut tätä arvonimeä vaikka se oli Haatajan taholta jonkinlainen sovinnon kädenojennus vaan Oton kertoman mukaan Mk:n virkamiehet keräsivät tuon summan keskuudessaan. Olikin kuulemma Haataja sanonut: vai ei livari tykännyt, no kyllä rouva ja pikkukamarineuvoksetar sitä enemmän. Minähän olin siellä suosiossa.

Sitten muistatko kun pappa joutui teatteriin (en muista kutsuiko Kalle vai Holmström vai kuka) ja siellä näyteltiin kappale Housut. Ja voi kauhistus minkä elämän pappa siitä nosti. Aina Yrjö Rosendahlia myöten joka oli teatterin johtokunnassa puh. j. Hän valitti että se oli siveetön kappale ja vaati pois valtion ja kaupunginavustuksen teatterilta jos sellaista näytellään. Eiköhän hän vain sotkenut Arvo Manneriakin siihen pyykkiin.

Sitten hän oli katsomassa Niskavuoren naisia ja Viipurin Näyttämöllä siinä sanottiin repliikki Kyllä ukko Agathon olisi kääntynyt tai kääntyisi haudassaan jos tietäisi t.j.s. ja pappa kirjoitti tästä kirjeen nim. Juhani Tervapäälle jossa hän pyytää ettei hänen kunnioitettua isäänsä tahrattaisi tällaisilla hävittömyyksillä. Juhani T.pää osoittautui sittemmin Hella Vuolijoksi ja kyllä isä jo silloin muisti haukkua tätä naista.

Kuten eräästä kirjeestä huomaat, ei isä ymmärtänyt elokuvista mitään, mutta mummu Rongainin isä vei H:ssä ollessaan elokuviin. Eikä mummu varmaan elämässään sinne muuten olisi päässytäkään.

Eräässä kirjeessä on myös se isän vaalilause, että oli kysymys mistä hyvää niin vastaan minä panen.

Pyysin lapsuudessani papalta kerran kevätpalttoa. Mikä se on sanoi pappa. Liuksialan poijiilla oli toppalakki ja kun en enää tarennut ilman palttoota niin se pantiin päälle. Et sinä mittään kevättakkia tarvitse.

Aarre Salmenkivi joka kesäisin tapasi papan meillä työssä ja touhussa oli eniten ihmeissään siitä, että papalla oli sellainen patentti että hän sai mansetit kiinni tulitikulla pysymään.

Muistat kai sen, että pappa peseytyi sillä lailla, että hän pisti koko päänsä veden alle mielestäni hirmu pitkäksi aikaa ja odotin aina jännityksellä kuinka hän voi hengittää.

Pappa ei voinut pitää siitä että tee tai kahvi aamulla juotiin sängyssä. Kun hänelle aamulla tuotiin tee sänkyyn, loikkasi hän kiireesti ylös, veti housut jalkaansa ja joi teensä sängynlaidalla istuen. Eikä meillekään kotona tuotu teetä vuoteeseen.

Muuta en nyt muista. Jos jotain muistuu mieleeni, soitan huomen aamulla.

Monin terveisin,

Enni